

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Olvasóinkhoz.

A »Vasárnap« január elsejével szerkesztőt és kiadót cserél. Ez a körülmény arra indít bennünket, hogy felkérjük hátrálékos előfizetőinket, hogy már esedékessé vált díjaikat szíveskedjenek beküldeni. Még tetemes hátrálék van künn, A kik nem rendezik év végéig tartozásaikat, azokat mint hátrálékosokat adjuk át az Értekezlet választmányának. — Másképpen elszámolni nem tudunk. kérünk azért mindenkit, a kiket illet, hogy ettől kimélgék meg magukat is, minket is. A kik tőlünk rendelték meg a lapot: siessenek velünk leszámolni. Az előfizetési pénzek a felelős szerkesztő czimére küldendők. Székelyudvarhely ref. papi lakás.

Decz. 31-én tul senkitől sem fogadunk el előfizetési pénzt.

Székelyudvarhely, 1905. decz. 14.

Szerkesztő.

Adventi öröm.

Örülj Sionnak leánya, ime a te királyod jő néked alázatosan. A prófétának ez a szózata hártalan örömet és lelkesedést okozott Izrael népének. Valami kibeszélhetetlen, édes boldogság érzete járta át a sziveket. Uj fény támadt a sötétségben, uj remény, uj vágy ébredt a lelkekben.

A külső formának, melyet az örömhír az arczokon visszatökrözött: megfelelt a belső tartalom is. Mert a király, a szabadító, kit Izrael népe várt, a próféta szerint, oltalom leszen a szél

ellen, megmaradás helye a záporosó ellen, mint a vizeknek folyásai a száraz helyen, mint a nagy köszál árnyéka a szomjuhozó földön (Ezs: XXXII. 2.) Ime jönnek napok, ezt mondja az Ur, és uj szövetséget kötök az Izrael házával. E szövetségben kegyelmes leszek és az ő büneikről meg nem emlékezem. (Zsol. VIII. 8. 12).

Az öröm, melyet a Megváltó eljövételének hire keltett Izrael népének lelkében, tehát tisztán vallásos öröm volt.

Megengedjük, hogy voltak olyanok is, kik a testi fájdmaktól, s a római hatalom rabigájától óhajtottak megszabadulni: de a próféták és a kegyes lelkek kizárólag a lelki szabadságra, s ennek nyomában támadott uj életre gondoltak. Ők az uj királyban lelki királyt, lelki szabadítót vártak, ki nem e világnak fegyvereivel, hanem istenigéjével fogja országát megalapítani. Az igazságnak, a békességnek, a szeretetnek és a lelki szabadságnak napja fog ebben az országban fel-sütni és annak áldásait fogják ők élvezni. Bizony, erős hit kellett ahoz, hogy egy nép az istenországának áldásaiban, szóval a lelki kincsekben örvendezni tudjon.

Izrael házának lelki örömét csak akkor tudjuk igazán méltányolni, ha a magyar nép vallásos örömeivel összemérjük. Mi magyarok is tudunk örvendezni, vigadni, mulatni úgy, hogy egy nemzet sem tud különben. Ezt a jogát a magyar embernek nem is akarjuk elvitatni. Hiszen az öröm és vigság érzete is Istennek drága adománya szívünkben: csak azt akarjuk kiemelni, hogy e mellett a lelki örömeiket sem szabad kevésre becsülni, s éppen a vallásos örömeik is meg kell nyitani szívünket. Az advent a legtisztább vallá-

sos örömet hirdeti nekünk. Mert kedves, drága vendéget várunk, a ki megáldja házunkat, megszenteli szívüket és vezérel minket az élet utain, hol boldogság és üdv fakad a mi számunkra.

De, ezt az örömet csak akkor fogjuk érezni, ha szívünkben egyengetjük az utat, melyen a Krisztus oda beköltözhetik. Az esztendőnek alig van alkalmasabb szakasza, melyben a magyar református ember inkább gyarapodhatnék a lelki kincsekben, mint éppen az adventi időszak. A mezei munka szünetel. Kapa, kasza, eke s más szerszámok pihennek. Még a föld is pihen, hogy erőt gyűjtsön. De *a léleknek nem szabad pihenni*, mert a pihenő lélek elfásul vagy bűnbe merül. A léleknek most kell megragadni a kedvező alkalmat, hogy gyarapodjék az istenországának drága kincseiben. *A templomoknak* most kell megtelni, hogy a gyengék erősödjének a hitben. Az öreg *bibliát* s a *hasznos könyveket* most kell elővenni, hogy lelkünket tápláljuk. *Az egyházi estélyeket* most kell szorgalmasan látogatni, hogy felfegyverkezzünk a léleknek fegyvereivel. Alkalom számtalan van, mikor lelkünket mivelhetjük, mert az egyházi élettevékenység ma már, hála Istennek, mindenfelé megkezdődött. De, ahol meg nem indult volna, ott is életre kell kelteni. Áron is megvegyétek a kedvező alkalmat, hogy az adventi öröm a ti szívetekben is új életet fakasszon!

Vajda Ferencz.

Az árva.

Szegény kis fiu némán lépeget,
Meg-meg fogja a szemfedeleget;
Nevetgélve nézi a sokaságot,
Hisz ilyent ő még sohase látott;
Rá-rá tekint a koporsóra,
Melyben anyját viszik nyugovóra . . .

Zendül az ének . . . a pap beszél . . .
Ott a koporsó a sir szélénél . . .
Sir a sokaság, az arczokon
Ott az igaz néma fájdalom,
Csak a kis fiu bámul, nevet,
De ez a nevetés tépi szívemet.

Készen a hant . . . Oszlik a nép
S megfogva a kis fiu kezét
Vezetem szegényt . . . Ő bámulva kérdezi:
Hogy édes anyja mit hoz majd neki,
Mert hisz azt mondták: elutazott . . .
S máskor mindig játékot hozott.

Igen, elutazott! . . . Ez legyen hited,
Álmodj, ne legyen soh'se ébredésed;
Óh, mert fájó lesz a valóra ébredés:
Örök fájdalom, öröm kevés! . . .
Csak hidd, hogy egykor még fölleled,
Hogy elutazott, s játékot hoz neked! . . .

Csiki Albert.

TÁRCZA.

A korponai országgyűlés 300-ik évfordulója.

Az édes gyümölcseről és savanyu boráról nevezetes Korpona ősrégi városa fényes ünnepet ült folyó évi november 23-ikán, megünnepelte 300 éves fordulóját az 1605. évi országgyűlésnek, melyen Bocskay István fejedelem a magyarországi és erdélyi rendekkel rövid pár nap alatt előkészítette a bécsi békekötést s lerakta újból rendi alkotmányunk alapját, melyen egész közjogunk egészen 1848-ig nyugodott.

1605. november 17-ikén vonult a fejedelem Korponára huszonkét vármegye, a felsőmagyarországi sz. kir. városok s Erdély követeivel, nemkülönben 7000 főnyi fényes huszárságával s mintegy 10,000-nyi hajdusággal s miután e hó 19-ikén Mátyás kir. herceg követei, Forgách Zsigmond és Pogrányi Benedek is megérkeztek, három napi bizalmas eszmecsere után, november 23-ikán Bocskay a vártemplomban ünnepélyes istentisztelettel megnyitotta az országgyűlést, nov.

24—26-án letárgyalták először, 29-ikén másodsor s december 1-én harmadszor a békepontokat s december 3-ikán megszövegezték és ünnepélyesen felolvasták s aláírták azokat. December 5-ikén s a következő napokon a rendek tárgyalták a fejedelem előterjesztéseit a szabadságharc esetleges folytatására szükséges anyagi eszközökről, határoztak az ország biztonságáról a fegyverszünet alatt s intézkedtek egyes-más halasztást nem tűrő ügyekben. December 10-ikén Bocskay megerősítette a törvénykönyvet, 12-ikén kiállította a békekötés miatt lázongó hajduság szabadságlevelét, melynek alapján az eddig katonáskodó hajduság állandó fészket vert a mostani hat hajdúvárosban: Nánás, Dorog, Böszörmény, Hadház, Szoboszló és Vámospércs városokban s december 15-ikén Bocskay és kísérete elhagyta Korponát és Kassára ment, Illésházy pedig a 15 korponai cikelylyel 1606. január 7-ikén Bécsbe érkezett, hogy ezek alapján közvetlenül tárgyaljon Miksa királyi herczeggel a békéről.

A bécsi alkudozások február 9-igéig tartottak, de a kiegyezés nem sikerült. Bocskay ekkor Kassára új gyűlést hirdetett, melyen április 24-től május 12-ikéig tárgyalták a korponai pontokra adott választ s a rendek kimondották, hogy ragaszkodnak a korponai pontokhoz.

Végre az udvar katonai gyengeségének tuda-

Az egyház szociális feladata.

2

A baj okára röktön reá jövünk, ha a mostani egyházi viszonyokat és az egyház egész életműködését az első keresztyén egyház életműködésével összehasonlítjuk. A bibliából arról győződünk meg, hogy az *ős keresztyén egyház igen nagy szociális tevékenységet fejtett ki. Míg a mai keresztyén egyház azt a munkát meg nem kezdi, hivatását addig nem töltheti be.*

S miben állott az ő s keresztyén egyház szociális munkássága? Abban, hogy követték a Krisztus parancsát: enni adtak: az *éhezőknek*; inni adtak: a *szomjuhozónak*, befogadták: az *útonjárót*; felruházták: a *ruhátalant*; megvigasztalták: a *beveget*; meglátogatták: a *foglyot*. Ez a munkásság pedig az istenországának nem cifra beszédekben való hirdetése, hanem az *igének cselekvése*; nem elmélet, hanem *gyakorlat*. Azt látták ugyanis Krisztustól, hogy ő nemcsak beszél, hanem *akként cselekszik* is. Ő, a mit hirdetett, tanított: azt át is élte meg is cselekedte. Azért volt az ő élete . . . és munkálkodása akkora hatással és eredménnyel.

Az első keresztyének, vevén a szent lelket, mindenkiben a Krisztust követték. Az apostolok cselekedeteiről írott könyv megragadó szépen rajzolja azt a belső, testvéri viszonyt, melyben az első keresztyének éltek egymással. »*Mindnyájan pedig, a kik hisznek vala, együtt valának és mindenükköz vala.* És jószágukat, marhájukat eladják vala és osztják vala azokat mindeneknek, mint a *szükség mutatja vala.* És mindennap egyenlő

tában 1606. évi június 23-ikán némi csekély változtatás után elfogadta a korponai pontokat, a bizottság megkötötte a bécsi békét s november 11-ikén a király s a fölkelt magyarság Zsitvatoroknál a törökkel is megkötötte a békét husz évre.

A korponai országgyűlés főbb vívmányai 1. a teljes vallásszabadság, 2. hogy a király az ország tudta és beleegyezése nélkül Magyarországon és kapcsolt részeiben sem háborút nem kezdhet, sem idegen katonaságot be nem hozhat, 3. a nádori méltóságot újra betölti, még pedig megüresedése esetén egy éven belül s ha a király nem volna erre hajlandó, a nádorválasztó országgyűlést az országbíró, vagy ennek nem léteben a tárnokmester hívhatja egybe, 4. a magyar szent korona az ország határain belül magyar születésű választott koronaörök gondja alatt legyen, 5. a kamarák megszűnnek, helyükbe a régi kincstartóság lép, 6. a jezsuiták vagyonnal és állandó jogokkal nem birhatnak Magyarországon, 7. a tisztségekre és hivatalokra csupán született magyarok valláskülönbség nélkül alkalmazandók, 8. a végvárakban magyar katonaság legyen, 9. a király Magyarországon lakjék, ellenkező esetben a nádor a magyar tanácsal teljes hatalommal kormányozza az országot, 10. csak a törvényesen megidézett ellen indítható kereset s csak a törvényesen elmarasztalt vádlót büntethető, stb.

akarattal a templomban valának és házanként a *kenyeret megszegvén, esznek vala nagy örömmel és tiszta szívvel.*» (Csel. II. 44—46.). Ebből világosan kitetszik, hogy az első keresztyén gyülekezetben nem volt sem szegény, sem éhező, sem hajléktalan, mert a Krisztusi szeretet lerontotta a fenálló társadalmi válaszfalakat és meggyógyította a testi, lelki bajokat. De kitetszik az is, hogy az első keresztyének bizonyos *vagyonközösségben éltek egymással*, mert csak így volt lehetséges a nagy társadalmi ellentét kiegyenlítése. De nagy tévedés volna azt hinni, hogy az első keresztyének vagyonközössége a *tulajdon, a magán javak megszüntetésével járt volna.* Korántsem. Mert a keresztyénvallás első sorban vallás-erkölcsi és nem társadalmi mozgalom volt. Krisztus azért jött, hogy Istenországát megalapítsa és a *szeretet által* egyesítse az embereket. Egy oly szellemi mozgalom volt, melyet Krisztus megkezdett, mely hivatva volt arra, hogy társadalmi téren is változásokat hozzon létre. A szeretetnek eme nagy ereje, amaz égi tűz lobbant lángra az első keresztyének lelkében, mely a szegénység és gazdagság közötti ellentétet teljesen kiegyenlítette. Ugy lehet tekinteni az első ker. gyülekezetet, mint egy nagy családot, hol a közösség nem a tulajdon birtoklásában, hanem a *birtok jövedelmének közös élésében* van. Az első keresztyén gyülekezet tehát a mennyei Atya alatt, egy nagy családnak tekintette magát.

A vagyon jövedelmének közös élvezése azonban csak egy bizonyos ideig maradt fenn az első ker. gyülekezetben is. Addig, míg a gyülekezet tagjainak száma meg nem szaporodott, míg a szeretet által teremtett egységet a nemzetiségi

A korponai hazafias ünnep november 23-án délelőtt 9 órakor ünnepi isteni tisztelettel kezdődött az ágostai hivallásu evangélikus templomban, (a diszes régi templom mai képünkön látható) melyet *Bachát* Dániel bányakerületi püspök tartott, utána a városház disztermében a közönség elénekelt a Szózatot, *Czobor* László, Hontvármegye alispánja és Korpona város diszpolgára megnyitotta az ünnepélyt, *Hollady* Nándor, Korpona város polgármestere üdvözölte a vendégeket, *Matunák* Mihály, Breznóbánya város polgármestere felolvasta munkáját a »Korponai országgyűlés történeté«-ről, melyet a város költségén kinyomattak s a vendégek között szétosztottak. Majd az ünneplő közönség testületileg felvonult az egykori országgyűlés színhelye mellett álló harangtoronyba illesztett emléktáblához, melynél *Hollady* polgármester beszédet mondott, mely után a szomszéd vártemplomban a közönség orgonakiséret mellett elénekelt a Himnuszt. Déli 12 órakor a városi szállóban diszebéd volt, mely után a vendégek egy része külön vonattal elutazott. Este táncmulatság zárta be a korponai ünnepséget.

Matunák Mihály.

külömbőségek és az üldözések meg nem törték. De, a későbbi években, az üldözések alatt is, a ker. vallás terjedése, az egyház megerősödése és diadalra jutása annak volt köszönhető, hogy a keresztyének egy perczig sem tértek el Krisztus új parancsolatától: a *szeretettől*. Ugy hogy a ker. vallás győzedelmét egyenesen a krisztusi szeretet győzedelmének tekinthetjük. Igen szépen igazolja ezt Lőrincz presbiter esete, mely a következő: *Valerián* császár alatt lefejezték II. *Sixtus* római püspököt, három presbiterrel. A negyedik presbiter *Lőrincz* megszabadult. Ő kezelte az egyház vagyonát, s életben maradását is annak köszönhette, mert remélték, hogy eléadja az összegyűjtött kincset. A helytartó maga elé is rendelte, hogy adja elé az elrejtett egyházi vagyont. Lőrincz maga mellé vette mindazokat a koldusokat, szegényeket, csonkákat, bénákat, kik a gyülekezet alamizsnájából éltek, s elment velük a helytartóhoz.

— Jer, mondá neki, és tekintsd meg a mi Istenünknek kincseit, az egész udvar tele van arany edényekkel. A helytartó haragra lobbant mikor a remélt kincsek helyett csupa koldusokat látott.

— Mit boszankodol, kérdé Lőrincz, hiszen az arany, mi után te sovárogsz, csak hitvány ércz, mely az embereket sok mindenfelé bűnre csábítja. A valódi arany az a menyői világosság, mely ezen szegény emberek lelkét elárasztja; a valódi, becses drága kövek pedig im, ezek a tiszta erkölcsű hajadonok és özvegyek, kik a mi egyházunk koronáját képezik. (Ur Siona. 20. 1.)

Ime, a Krisztusi szeretet munkálkodása az ős keresztyén egyházban!

A Krisztus evangéliuma ma sem lehet más, mint régen volt: Istennek ereje minden hívők üdvösségére. (Rom. 1. 16.) Csakhogy az üdv egyik embernél a *bűnből* való megszabadulásban, másikonál a *testi nyomorúságok, szenvedések* lerázásában áll. Az evangélium isteni erejének is e szerint kell megnyilatkoznia. Mert, ha az evangélium régen létre hozta az új családi, társadalmi és állami átalakulást, megteremtette az új jogrendet: úgy ma, a meglévő formákba kell, hogy lelket öntsön, s a különféle élet- és világfelfogásoknak kell, hogy irányt szabjon, s azokat a helyes mederbe terelje.

Az anyaszentegyház — nem vesszük ki az evang. reform. egyházat se — még a legközelebbi multban is úgy gondolkozott, hogy a ker. vallást csupán a templom számára való. Ott van a helye az evangélium hirdetésének, s ha a pap elmondotta prédikációját és a hívek azt szépen meghallgatták: vége van a valóságos életnek. Mondhatjuk, hogy ilyen felfogás mellett, nem volna kényelmesebb állás a papi állásnál. Ez azonban nem elég, mert a ker. vallás élet, s így annak az életet, a munkát, az örömet, a fájdalmat egyaránt meg kell szentelnie. *Ez a feladatot az egyház csupán szociális tevékenységével oldhatja meg.*

(Folyt. köv.)

Vajda Ferencz.

Isten igéje.

Kié az üdvösség?

Máté 7. 21.

»Nem mindenki, a ki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen bé mennyországba, hanem a ki cselekszi az én menyői atyámnak akaratát«.

Jézus itt ugyanazt mondja, a mit máshelyt Ezsaiás proféta. »Ez a nép csak ajkával tisztel engem, szive pedig távol van tőlem«. Nem elég tehát csak szóval tisztelni az Urat, hanem tettel, cselekedettel is meg kell érdemelni az üdvösséget.

Erős leczke ez. Mily sok holt betű, üres szó hangzik el! Csak az ajak beszél, a fő nem gondolkozik, a szív nem érez, a kéz nem mozdul a jóra. Sokan sántikálnak csak a jóban a buzgó, lelkes beszéd mellett. Csak lassan lépnek előre a jótett mezején. A sok lelkes szó magas röptű szárnyakon emel fel a magasba, de a mikor az igét meg kell választani, a szép eszmét gyümölcsöző élőfává kell átalakítani, akkor szárnyát szegve hull alá az a buzgó lélek.

Igen, ezerszer kell hangoztatnunk ezt a szót. »Nem mindenki a ki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen bé a mennyországba, hanem a ki cselekszi az én menyői atyámnak akaratát«. Azért kell ezt folytonosan ismételnünk, mert ezerszer elfelejtik Jézusnak ezt a szavát éppen azok, a kik leginkább dicsekesznek az ő követésével.

A legnagyobb buzgóság is ellankad, ha azt nem ápolják, nem élesztik. A menyői tüzet éppen úgy kell gerjeszteni, élénkíteni, mint a földit. A buzgóság hamar elhamvad, a szeretet hamar kihűl a szívben. Szalmaláng, szalmatüz volt csak, a mit igazi tűznek hittünk.

A vallásos érzelem olyan hamar hanyatlik, a milyen hamar felgerjed. A lelki pásztorok így panaszkodnak s nem ok nélkül. A vallás legtöbb esetben nem melegíti fel a *szívet*.

Pedig az emberi szív az a szent tűzhely, a melynél az egész ember felmelegszik. A hit, remény, szeretet tüze kell, hogy égjen e szent tűzhelynél állandóan, soha nem lankadó erővel. Mert a keresztyénség *érzés nélkül* anyi mint fából vas-karika, tüzes jégcsap, egy szóval értelmetlen semmiség.

Nem érezted Isten igéjének hallásakor azt, hogy szived hevesebben dobog? Szemedbe nem jött a megindulás könnycseppje sohase? Nem sirtál, miként Magdolna Jézus lábainál, a templomban, a temetőben, a koporsó mellett nem indultak meg könnyeid? Nem lepte meg szivedet a szent elhatározás, hogy megjavulva új ember leszel? Nem érezted lelkedben a bűnbánat törzsürését? Ha ez nem történt meg veled — akkor az igaz keresztyénségnek semmi hatása se volt reád. Te is csak ajkaddal közeledsz Istenhez, a te szived távol vagyon tőle.

Mert a ki nem érez az imádkozásnál, a templomi beszédnél, a zsoltárok éneklése közben, a ki nem érez a koporsó mellett, a ki nem érez a csilagos ég látásakor, annak kőszive van. Ezt el kell törnie az Urnak, hogy érző szívet tegyen

helyébe. Különben távol marad örökre Isten országától, s az ő üdvösségétől.

Boldog az az ember, a kinél a szent érzés megmarad és nemes tettekre buzdítja az embert. Legyen tehát vége a képmutató buzgóságnak. A vakbuzgóság, a mely nem hevíti a szívet nemes tette, az emberiségnek mindig csak ártalmára volt. *Gyümölcséről ismerheted meg a fát.* Jó cselekedeteiről az embert. A beszéd sokszor üres szó, a mely félre vezeti az embert. Szavából, beszédéből még nem lehet megítélni az embert.

Igaz, hogy a mi gyümölcsünk sem tökéletes mindig Isten előtt. Ebben a gyümölcsben is gyakran megmutatja fejét az önzés, a haszonlesés csunya férgé. Sokszor a jótettnek piros almája férgesnek bizonyul be, ha belülről vizsgáljuk a gyümölcsöt. Ezért mondja Pál apostol, hogy hit által igazulunk meg s nem a jó tettek által. De azért mégis azt mondom: Gyümölcséről ismerheted meg a fát. Hiszen kinevetnék azt az embert, a ki így beszélne: Igaz, én rossz hazafi vagyok, lelkiismeretlen családapa, csaló üzletember, hanyag hivatalnok, rossz ember vagyok, de azért jó keresztyén vagyok. Sokkal helyesebb ez a beszéd: Ő jó keresztyén, ezért jó ember, jó hazafi, jó családapa, szorgalmas hivatalnok s tisztességes üzletember.

Mert nem mindenki, a ki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen be menyországba, hanem a ki cselekszi az én menyői atyámnak akaratát.

Az üdvösségnek helyességét csak az bírja, a ki Isten szent akaratát, az erkölcsiség örökké való törvényét tartja szem előtt mindent cselekedeténél.

Tehát a mi engedelmisségünk az Ur iránt ne legyen csak a szép szavak gyűjteménye. Cselekedd először a menyői atyának akaratát, akkor helyes lesz a te boldogságod.

De hogyan tegyem ezt? kérdi a gondolkozó keresztyén. Ne a testiség, ne az önzés vágyainak és akaratának engedj, hanem rendeld alá akaratodat egy magosabb szent akaratnak, a mely nem az egyesek boldogságát, hanem a közélet üdvösségét keresi. A közügyekért harczolva, felebarátidért küzdve, mások boldogságában keresve meg-

nyugvást töltsük be Isten akaratát, a ki minden tervében és munkájában a nagy mindenségre tekint. Önfeláldozás, magosabb célért való küzdelem, a hazának önzetlen szeretete, a közügyekben áldozatra készség, ezekre van szükségünk ma. Mert a ki csak azt tudja mondani: Uram! Uram! nem megyen be a menyországba. Ehez más is kell.

Király Béla.

Egyházi élet.

Értekezleti közgyűlés. A nagyenyedi egyházmegye egyházi értekezlete, a mult nov. hó 5-én igen látogatott ülést tartott Marosludason. Az istentiszteletet *Egerházy Lajos* és *Fejér Pál* lelkeszeke végezték nagy számu közönség jelenlétében. *Veres Károly* elnök megnyitó beszéde után, *Fejér Pál* titkár tett jelentést az egyes egyházközségek társadalmi munkálkodásáról, melyből kitűnt, hogy az egyes egyházak majdnem mind megkezdték a hiterősítő munkát. Nevezetes volt *Jancsó Lajos* esperes szabadelőadása a *diakonissa* ügyről. Végül indítványt nyújtott be,

melyben kimondja az értekezlet, hogy a diakonissa ügyet hasznosnak és üdvösnek ismeri el, s annak megvalósításán munkálkodik. Ezután a pénztárosi jelentést halgatták meg. Kapcsolatosan kimondották, hogy a Vasárnapot az értekezlet két szegény egyházközségnek megrendeli.

A szilágy-szolnoki egyházmegye egyházi értekezlete decz. 13-án ilahon igen gazdag program mellett, összejevetelt tart.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi egyházközség egyházi értekezlete decz. hó 17-én tartja második egyházi estélyét a ref. kollegium tornacsarokában. Az estély műsora a következő: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szaval: Csizsér Margit. 4. A vallás jövője. Felolvasás. Tartja: *Biró Sándor* ref. kollegiumi vallás tanár. 5. Éne-

A KORPONAI EV. TEMPLOM.

kel: *Manchen* Margit. Harmoniumon kíséri: *Baku* Kata urnő. 6. Judás. Irta Váradi Antal. Szavalja: *Gönczi* Gábor VIII. g. o. tan. 7. Elnöki zárszó. 8. Enek: Áld meg Ur Isten . . . Belépés ingyenes, kegyes adományok az értekezlet céljaira szívesen fogadtatnak. Ezen estélyt *Szabó* Andrásné és *Vajda* Ferenczné rendezik.

Nyilvános köszönet és nyugtázás. A székelyudvarhelyi ref. egyházban a betegek részére beszerzendő urasztali kehelyre adakoztak: *Szakács* Rebi 10 kor. özv. *Verestői* Lajosné 2 kor. összesen: 12 kor. Ezen összeget hozzá adva az előzőleg befolyt gyűjtéshez, kitesz együtt: 71 kor. 90 fillért.

Szakács Károlyné székelyudvarhelyi lakos, a helybeli temető kertjében szegények részére 6 koronát adományozott ebédváltás czímen.

Fogadják a nemes szívű adakozók a református egyház hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1905. decz. 14. *Vajda* Ferencz ref. pap.

Hazai krónika

— 1905. decz. 14. —

Heti események. Az elmúlt héten *Lukács* László volt pénzügyminiszter beszéltetett sokat magáról. *Lukács* ugyanis, tárgyalásokat folytatott az ellenzék vezérő bizottságával, ha vajjon nem lehetne-e valamely módot találni a kibontakozásra. Felkereste a betegen fekvő *Kossuth* Ferenczet; beszélt *Bánffyval*, *Apponyival*, *Andrássyval*. *Lukács* kijelentette, hogy a mit tett, saját kezdeményezéséből kifolyólag teszi. Valami nagy eredménye a tárgyalásoknak nem lehetett, de annyit mégis elért hogy az ellenzék tiltakozik ugyan: de tudomásul veszi a ház elnapolását. Különben, ha együtt marad és tanácskozik: fegyveres erővel fogják eltávolítani a honatyákat.

Fejérváry két ízben is megfordult Bécsben s jelentést tett a királynak. Hogy mi a kormány terve, azt nem árulta el, de kijelentette, hogy a kormány nem zárkozik el a békekötés elől.

Az egyes pártoknak igen nagy feladatot okoz az általános választói jog kérdése, s különösen a szövetséges ellenzék tanakodik a felett, hogy milyen álláspontot foglaljanak el együttesen? Mert a 48-as *Kossuth* párt, a *Bánffy*-féle újpárt és a demokrata párt akkarja az általános választói jog behozatalát: de nem akarják *Andrássyék* és a néppárt. Végre is abban állapodtak meg, hogy minden párt tegyen e kérdésben belátása szerint, de azt a programot, melyet az egyesült ellenzék maga elé tűzött, meg kell valósítani.

Abban a nagy harcban, melyet a nemzetközi szociálisták az ellenzéki lapok ellen, indítottak, s a melynek következtében azok, egy néhány napon át nem jelentek meg, mert a betűszedők nem dolgoztak: az eredmény az lett, hogy a szerkesztők egy nyilatkozatot irtak alá, melyben kijelentik, hogy ezután a békességes viszonyt fen fogják tartani. Ez a békés viszony aztán azt jelentti, hogy többet nem szabad írni a szociális-

tákról, azok vezéreiről s nem szabad az általános választói jog ellen beszélni: mert a betűszedők nem szedik ki az olyan cikket. Ime, 1848. megteremtette a sajtó szabadságot, s most a nemzetközi szociálisták bilincsbe verik. Nem jól van ez így. Az igazság az, hogy a ki kötelezettséget vállalt és annak végzésére munkába állott: végezze a dolgát. Ha nem tetszik az a dolog: hagyja ott békességgel és keresse meg a kenyerét másutt. A gondolatot azonban nem szabad békóba verni.

A románok fészkelődése kezd ijesztőmérveket ölteni, mert ma már eljutottunk odáig, hogy Alsó-Fehér-, Arad-, Besztercze-Naszód-, Hunyad-, Fogaras-, Nagy-Küküllő- és Krassó-Szörényvármegyék területén fegyverrel és tölényekkel látták el és katonailag szervezett csapatokba osztották be a népet. Egyes községekben a templomokban határozták el és esküt tettek arra, hogy az adott jelre egy szálíg legyilkolják a magyarokat, zsidókat, a megyei és városi tisztviselőket. Tervezik azt is, és erről itt-ott nyíltan beszélnek is, hogy Piski és Szászváros, valamint Maros-Ilye és Radnallippa között fölszedik a vasuti sineket, megrongálják a vasuti töltéseket és táviró-sodronyokat, hogy a megtámadott magyarság katonai segílyt ne kaphasson.

Krónikás.

Kegyesség utja.

— A mi vendégünk. —

Németország egyik protestáns fejedelmének udvarában történt ez a kis, de nagy jelentőségű történet, melyet itt leírok. Ugyanis egy alkalommal a fejedelem egy vendégséget akart rendezni és arra sok főurat meghívott, többek között meghívta udvari papját is. A lelkész örömmel fogadja a meghívást és ezen kéréssel fordul a fejedelemhez: »felséges uram! engedd meg nekem, hogy magammal hozhassam egyik legkedvesebb barátomat is.« — »Nagyon szívesen látom.« — felelé a fejedelem. S a lelképásztor megköszönve a fejedelem kegyét nagy lelki örömmel távozott.

A fejedelem nagyon érdeklődött az ismeretlen vendég iránt és nyugtalanul várta a napot, melyen majd látni fogja. Es mikor a kitűzött nap elérkezett szállingóztak a vendégek a fejedelmi lak felé . . . S a meghívottak már mind jelen voltak csupán a lelkész és barátja vol még távol. A fejedelem már mind türelmetlenebb és türelmetlenebb kezd lenni . . . Nemsokára megérkezik a lelkész is, és a fejedelem nagy meglepetéssel veszi észre, hogy csak egyedül jön. »Hát hol hagyta barátodat?« — kérde a paptól. — »Uram, ő csak később fog eljönni.« — mondá a kérdezett.

Midőn a vendégek így mind együtt voltak, kivéve az ismeretlent, asztalhoz ültek. Megkezdődött a vigélet, a terem mind zajosabb és zajosabb lesz, a poharak egyre sürűbben csengenek, a jókedv egyre növekedett . . . mulató társaság tagjai megfélekedve emberi méltóságukról a termet egy tivornya színhelyévé varázsolták át . . .

A lelkész mikor látta a mámoros hangulatot, érkezettnek véelve az időt, előveszi zsebéből a magával vitt bibliát és ülőhelyéből felállva így szól a fejedelemhez: »felséges uram! im az én barátom s a te várt vendéged megérkezett, s ki így szól hozzánk«: (fölnyitja a bibliát: Pál Róm. XIII. 13.) »Éljetek illendően; nem dobzódva és részegeskedve, nem bujálkodva és nem feslett életet élve . . . Isten országa nem ételben, nem italban áll, hanem igazságban, békességben és a szentlélek által való örömben«. (Róm. XIV. 17.) Más alkalommal így int: »Minden őrizni valónál jobban őrizd meg szivedet, mert abból származik ki az élet. (Péld. IV. 23.) Tehát tisztítsátok meg sziveiteket. (Jak. IV. 8.) Ne tévelyegjete; mert a mit vet az ember azt is aratja. A ki a testnek vet, testből arat: romlást, a ki pedig a léleknek vet, lélekből arat: életet. (Gal. VI. 7. 8.) Ne szeressük felettébb e világot, mert mit használ, ha valaki mind e világot megnyeri is, de lelkében kárt vall? (Máté XVI. 26.) . . .

S az, a ki e szavakat intézte hozzánk: a mi vendégünk, az Ur Jézus Krisztus.

Midőn a lelkész fölolvasta e részleteket, s megismertette a vendéget, a fejedelem odament hozzá és megölelve így szólt hozzá: »köszönöm! köszönöm! jószágodat, hogy figyelmeztettél! A te barátod ezentul szívesen látott vendégem és nekem is barátom lesz«. S majd így sóhajtott fel: »De óh bárcsak Ő is mindig velem maradna és vendégem lenne! . . .« A lelkész folytatá újra beszédét, a mit a társaság örömmel hallgatott: A samariabeliek, midőn megismerték a Jézust, kérték, hogy maradjon még velök; és velök is maradt két napig. (Ján. IV. 40.) Mi pedig midőn megismertük, kérjük, hogy maradjon velünk ne két napig, hanem két életen keresztül úgymint: a földi és az örök (tulvilági) életen! És hogy ez így legyen igyekezzünk méltóan fogadni a mi vendégünket. Tisztítsuk meg sziveinket a bűn szennyes levegőjétől, lelkünket a gonosz érzelmektől, tárjuk ki előtte keblünket, hadd költözzék bele az áldott vendég s tegye azt magának lakhelyül. — Majd tovább olvas a bibliából:

»Ne szeressétek e világot, se azokat, melyek e világon vagynak. Ha valaki szereti e világot, nincsen abban az Atyának szerelme. Mert minden, valami e világban vagyon, a testnek kívánsága, szemeknek bujálkodások és életnek kevélysége, nem az Atyától vagyon, hanem a világtól. És e világ elmulik, és az ő kívánsága is; a ki pedig az Istennek akaratját cselekszi, örökké megmarad«. (I. Ján. II. 15—17.) Végre biblia olvasását Jézus Krisztusnak ezen szavaival fejezte be: »Példát adtam néktek, hogy a mint én cselekedtem, akképen cselekedjete ti is«. (Ján. XIII. 15.) És ezek után egy gyönyörű, velős beszédet intézett a társaság tagjaihoz. Valóban »lelkükre beszélt«, a mi kitűnt a szempillák alatt csillogó könnyekből . . . — . . . Tiszteljük nagy vendégünket lélekben és igazságban, szent és feddhetetlen életünk által. Ez legyen a mi legfőbb gondunk, örömünk és kötelességünk mindörökké! Ezzel végezte be a lelkész nagyhatású beszédét. És

meg is volt az eredménye, célját elérte, e világnak embereit fölvilágosította sok, nagyon sok mindenről, a mik nem e világból valók. Meggyőzte őket Istenről, Istenországaról és abban a legfőbb jóról az üdvről. És a fejedelemnek ezután állandóan vendége, barátja volt az Ur.

* * *

Közeleg ismét hozzánk, nyomorult földünk mennyei vendége, Idvezítőnk! S fölzendül ismét az öröm rivalgás, a hozsánna az érkező előtt, mint hajdan: »Áldott! áldott, a ki jó az Urnak nevében!«

Oh, vajha! mi is ez adventi napokban méltóan készülhetnénk nagy vendégünk, Megváltónk fogadására, hogy így tőle kérésünkre megnyerhesük ezen boldogító feleletet: »En veletek maradok mindenkor! (Zsolt. LXXII. 23.)

Rajta hát keresztyének! nyiljanak meg a szivek, táruljanak ki a keblek, hogy a nagy vendég azokat lakásává tehesse!

Oh jövel hát Jézus, szállj szívünkbe! törd össze az idegen vétkek bálvány képeit! s oltárod kialudt üszögeit gyujtsd meg szerelmed tiszta lángján!

»Oh! nagy vendég, testvér atyánkfia!
Jöjj szívünkbe Jézus Dávid fia!
E nyomorult szállást megtisztítjuk;
Igaz öröm által Előtted megnyitjuk!

Váradly Albert.

Keresem az Istent . . .

Keresem az Istent: sehol se találom,
Pedig Ő volt egykor, a vigasztalásom.
Most üres a szívem, oda reménységem.
A hit helyett bűn vert, tanyát benne régen.
Oh, én bűnös lelkem, rázd le a rabigát
S föltaláld ismét a boldogság útját.
Jézus a szent könyvben, im, azt mondja néked,
Bocsáss meg hát annak, ki ellened vétett
Térj meg bűnös lélek, tisztítsd meg szivedet.
S föltaláld újra a te Istenedet,
Ő az Ur és Atya, ki mindent teremtett
Csak Ő benne bizzál, s nem hagy el tégedet.

Nőbarát.

Vegyes hírek.

A vezérkar békelétszáma. Az osztrák-magyar hadsereg vezérkarának békelétszáma jelenleg a következő: A cs. és kir. hadseregnél 1 tábor-szernagy, 2 vezérőrnagy, 30 ezredes, 45 alezredes, 63 őrnagy, 166 százados, továbbá a vezérkarhoz beosztott 157 tiszt, azután 2 őrnagy és 30 százados, a csapat- a hadsereg- és nyugállományból kivezényelve, végül két számtiszt; ezt kiegészíti még 3 ezredes és 6 alezredes, mint attasék; a m. kir. honvédségnél 3 ezredes, 14 alezredes, 8

őrnagy, 36 százados és a vezérkarhoz beosztott 25 tisz; az osztrák honvédségnél 4 ezredes, 16 alezredes, 11 őrnagy, 24 százados és a vezérkarhoz beosztott 24 tiszt.

»Vigyázz ha jön a vonat!« A kereskedelmi miniszter, tekintettel a vasuti átjáróknál gyakorta előforduló szerencsétlenségre, a következő rendeletet bocsátott ki: 1. Előcsengetős vasuti vonósorompoknál, ha csengetyű szól, a sorompók közé menni tilos, a sorompók közt levőknek pedig sietve távozniok kell. 2. »Vigyázz, ha jön a vonat!« szövegű intótáblákkal ellátott vasuti útjáróknál az átjárás a vonat közlekedése esetén tilos. 3. Az 1. és 2. alatt foglalt határozmányok elleni kihágás a fenálló törvények értelmében büntetetik. Jó lesz megtartani!

Rablógyilkosság. Aldoboly község határában, Pap István földmives-gazdát a vásárról hazamenőben ismeretlen tettesek megtámadták és véresre verték. A rablók zsebéből 800 koronát elrabolva, megszöktek. Pap István a szenvedett sérülések folytán meghalt.

A város férfiak nélkül. Nag-Harm, a siami királyi ház székvárosának kilenczezer lakosa van, de a 9 ezer . . . lélek között nem akad egyetlen férfi sem. Kizárólag nők és gyermekek élnek a városban, a melynek magas falait, a siami király kivételével férfinak nem szabad átlépnie. A városban az összes hivatalokat nők töltik be, s még a bírók, katonák, rendőrök is asszonyok vagy leányok. A király egész háreme Nag-Harmban él, s ezért nem szabad férfinak a város határát átlépni.

A nagy városok, különösen pedig a fővárosok lakosságának rohamos emelkedésével a hivek lelki szükségének ellátása egyre nagyobb terheket ró az egyházra. Innen van, hogy a fővárosokban egyre másra épülnek az új templomok. Kopenhágában 500,000 lakos számára 32 templom van 94 lelkipásztorral. Általános a meggyőződés, hogy a templom kevés és most azon fáradoznak, hogy 15 új templomot építsenek, illetőleg hogy az templomok építésére megfelelő alapot találjanak. Berlinben még aránytalanabb módon történt a lakosság számának szaporodása, épen ezért még inkább érzik annak a szükségét, hogy új templomokat építsenek s új lelkészi állásokat szervezzenek. Berlinnek egyik városrészében 100,000 lakos számára van egy templom 4 lelkéssel. Egy lelkésznek naponta 40 házasságkötés egy másiknak pedig 72 keresztelést kell végeznie. Pedig Berlinben elég tekintélyes összeget költöttek az utolsó 3 évtized alatt templomépítésre. Körülbelül 20 templom épült az utolsó 30 év alatt s a lakosok mintegy 30 millió márkát adtak ezen célra. A magyar városokban sem valami sok a ref. templom a hivek létszámához mérten, de bár ezek lennének tele!

Egy derék ember kalála. Szakács Áron, ny. fogházőrmester, a székelyudvarhelyi egyház igen buzgó, és hű templomlátogató tagja meghalt. Halaláról családja a közetkező gyászjelentést adta ki: Alólirottak a sziv legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a hön szerető férj, drága jó apa, szerető nagyapa Szakács Áron nyug. fogházőr-

mester életének 71-ik boldog házasságának 44-ik évében, hosszas szenvedés után, folyó év decz. hó 10-én d. e. 10 órakor az Urban csendesen jobblétre szenderült. A megboldogult hült teteme folyó hó 12-én d. u. $\frac{1}{3}$ órakor fog Kornis-utca 21 sz. a. lakásáról az ev. ref. szertartás szerint, az ev. ref. sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott! Székelyudvarhely, 1905. december 10. Özv. Szakács Áronné szül. Keresztes Rózália, mint bánatos neje. Róza férje: Mihály Mihályné és gyermekei, Lina férj. Kovács Domokosné és gyermekei, Márta özv. Barabás Fábiánné és gyermekei, Mariska férj. Nemes Győzőné, Rebi és Vilma, mint gyermekei, illetve vejei és unokái. Fénylik a sötétben is az igazak világossága. (Zsolt. CXII. 4.)

Ezüst lakadalom. Bodrogi István és neje Veres Anna Székelyudvarhelyen decz. hó 9-én tartották meg 25 éves ezüst lakadalmukat. A rokonok és ismerősök elhalmozták szerencse kívánatukkal. Bodrogi István a ref. egyháznak másod izben megválasztott buzgó egyházfia, s ez okból is szerencsét kívánunk neki.

A hol tilos a magyar nyelv. A hercegprímás Krizsán Mihály józsefvárosi (Budapesti) róm. kath. plébános választását nem erősítette meg, mert a pátronus főváros azt is kikötötte, hogy a templomban magyar nyelven végeztessék az isteni tisztelet. Ez a kikötés természetesen nem a mise latin nyelvére vonatkozott, hanem csak a különben is ritka u. n. szent beszédekre. És ime a biboros főpap és híres magyar történet író a fel-tételt lehetetlennek jelentette ki s Krizsánt csak adminisztrátorul állította be. Ime tehát még most sem olyan üres beszéd az, ha a nép a ref. egyházat magyar egyháznak hívja és az egyház hivatalos neve ma is ez, hogy *magyar református*.

Egy lelkész adománya. Filó Lajos ref. lelkész, a nagy-körösi ref. egyház javára 60,000 koronát adományozott és az ez összegről szóló két pénztintézeti betétkönyvet át adta dr. Kökény Dezső főgondnoknak.

Politikai sajtópör. A függetlenségi eszme régi harczosát, Olay Lajos országgyűlési képviselőt súlyos, becsületbe vágó vádakkal és sértésekkel illette Pályi Ede dr., a *Magyar Szó* című lap szerkesztője. Ugyanis, azt állította róla, hogy *hazudik*; majd azt írta, hogy *gazember* és *bohóc*. E hármastámadásra Olay Lajos sajtópört indított Pályi Ede dr. ellen, akit a törvényszék rágalalmazásért és becsületsértésért helyezett vád alá. A vád és véd-beszédek meghallgatása után a bíróság az esküdtek igazmondása alapján Pályi Ede dr. egy rend-beli, a 258-ik § ba ütköző és 259-ik §. szerint minősülő rágalalmazás és kétrendbeli a 261-ik § ba ütköző és az 1-ső szakasz 2-ik bekezdése szerint minősülő becsületsértés miatt elítélte két hónapi fogházra és háromszor 60, összesen 180 korona pénzbüntetésre, mely nem fizetés esetén egyenkint három napi fogházra változtatandó. Elítéli továbbá a bűnügyi költségek és főmagánvádoló jogi képviselőjének fizetendő háromszáz korona perköltség viselésére. Az ítélet jogerőre emelkedés után közzéteendő a »Magyar Szó« című napilapban.